

que hi ha fossats inundats (normalment entorn dels llocs fortificats, es devia produir en mossàrab una superposició amb el ll. CIRCŪLUM i CIRCULARE 'rodejar' Facilitada per la ultracorrecció catalana -o> -ol (*pondo* >*pōndol*, *Pāndols*, *nīnxol* etc.)

D'aquí un altre grup:

Xércol, pda. de Llíria. Plural *Chércoles*, sengles a Alcúdia de Vao i Villamalur; *Los Chércoles*, caserío, prov. Almeria, en el mateix municipi (Tabernas) on hi ha el citat *Cherco*. La influència dels fossats de 10 fortaloses, es comprova pel *Fosso Xarcullat*, entorn d'un poblet que es descriu prop de Cast.Pna., en BSCC XIV, 83. En fi d'aqueixa mena de fossat crec deu venir el de la Font de *Xerecull* en el te. d'Oliva (XXXII, 50.6).

XAREA

A la ciutat sarraïna de València era el nom d'un portal i un paratge suburbà, crec més aviat que un barri com enten Mateu i Llopis en un text de 1016 (*El País Valencià*, p. 32). En efecte figura en el *Rept.* «portam de *Exerea*» ed. Bof., pp. 247, 279, «de *Exarea*», 177, 175, 284, 297, 201, *Axarea* 28, *Xarea* 25 167. 1276 ja consten unes cases que hi havia vora el Portal de *la Xerea* (Mtz.Fdo., *Doc.Val.ACA* 1, 161). Sembla que avui no en queda memòria en la toponí- mia popular o almenys no en l'oficial (cap carrer ni plaça d'aquest nom en la nomenclatura de dins la ciutat en els anys 1960). El nom no coincideix prou amb l'actual calle de *Eixedrea* (com suggereix Ribera), altrament aquest nom no figura avui tampoc en els nomenclàtors. Però era en els afores segons Beuter, en el paratge que en el S.XVI es deia «Los Santets». I és que en efecte es tractava d'un lloc relacionat amb el culte religiós: l'à. *šarfa*, de l'arrel *šr* implica bàsicament la idea de llei, que s'ensenya o es fa valer (ja *RMa. šarfa* «lex», pl. *sarâ'r* 456.2, 6ss.), però en els autors medievals s'especialitzà «salle 40 où les fakîhs lisent le Coran et où ils prêchent», explicat pel Abendjobair gran viatger en terres valencianes, d'altra banda també en indrets forans car en fonts magrebines és «tente le douar, destiné à servir d'écologie», i no sols és en fonts magrebines modernes, perquè almenys la variant formativa *šarf*, té diverses accs. topogràfiques o locatives: 'vestíbul', 'galeria', 'finestra', 'paret' i així mateix 'predicador' (*PAlc.* i *RMa.* Dozy, *Suppl.* 1, 778). L'etim. ja la hi indicaren essencialment Eguilaz, i més detalladament Asín en *Al-And.* XIII, 17; a València seria l'equivalent de l'ar. cl. *mušállâ* oratori a camp ras en els afores d'un població on se celebren certes festes religioses i en particular es clama al Senyor demanant-li pluja' (d'una prou. més vulgar *mašalla* vènen *Almasselles* i algun 55 altre NL del Prin.). Julià Ribera, després d'alguns

tempteigs incerts (*Dis. y Op.* II, 262), també acabava per coincidir amb aqueixa explicació (II, 326-9).

Es repetí en els afores d'altres poblacions andalussies. En particular a la ciutat de Mallorca, car segons el *Rept.* n'hi havia una en els afores de Palma (Cuadrado, 517): «terra de *Xirea*» (*Rept.* Bof. 140) «min ginien Almancha hua min Almunia Alcobre hua min *Axarea*», dels ja dins de la *Mancha* i de l'hort dels grans «de l'*Ašarea*» (Bof. 11; Cuadr., 450). Fora de les nostres terres resta com a nom *Jarea* d'un caserío prop d'Almeria, te. Berja, i *La Jarea*, «barrio» te. de Válor a les Alpujarras (prop d'Ugíjar), en fi un caserío afr. a Sesa, no lluny d'Osca.

15 *Xareus*, V. *Misc. àr. X-* *Xari*, V. *Xara* *Xarlit*, V. *Xilxes* *Xaró*, V. *Xero*

XARPA i XERPA

Penya de *Xarpa*, te. Crevillent (XXXVI, 148.15). D'altra banda *Mas de Xerpa*, te. Sta. Magdalena de Polpís (XXVIII, 199.9). No seran formes derivades del cat. *xarpar* o *eixarpar* 'engrapar' mot bastant modern i extret de *arpa* 'grapa', també perquè no explicaria la variant amb *e*. Pot ser un cas d'arcaisme lèxic propi del mossàrab, provinent del ll. cl. SCPIRPUS 'vímet', que altrament només s'ha conservat en parlars del Sud d'Itàlia (Calàbria, Abruzzi, i amb derivat en algun del Nord, cf. el dubtós *escrípia*, *REW* 7784, 7783). Davant *-a* i seguida de *r*, la *e* es pot canviar en *a* per la tendència del mossàrab a l'harmonia vocàlica. Tampoc de EXCERPERE 'arrencar', mot que no ha deixat cap prolongament en romànic.

Xarquia, V. *Misc. àr. X-*

XARRACA i XARRACÓ

A la costa Nord de l'illa d'Eivissa. Oit *šarāka* i *šarākō*, en la meva enq. de 1963 a St. Joan de Portinatx (XXXIX, 67.18 i nomencl. marít., 78 i nº 80). *Xarraca* és una vènda important entre les del Nord de l'illa, que integren el terme de St. Joan. S'hi han fet troballes arqueològiques importants (veg. Román, *Antigüedades Ebusitanas*). Hi ha la *Cala* i la *Punta de Xarraca*, i *Xarracó* és la reconada contigua a Xarraca, un poc més a l'Est.

50 *MENCIONS ANT.* la «Caría [alqueria] *Zarracha*» ja figura en el *Memoriale Divisionis* de 1235 (lin. 78 del ms., Macabich, *Feud.* 64, lín. 93; cf. Joan Martí Cardona, *La Conquesta Cat. de 1235*, Eiv. 1976, pp. 68-81. I ací. vol. I, p. 296). Figura entre les del quartó del *Xarc* (o sigui el llevant), com la primera, per tant, ja tocant al quartó de Balansat, al qual corres-